

130 rocznica urodzin gen. Emila Fieldorfa „Nila”. Muzeum AK w Krakowie prezentuje jego życie prywatne i działalność wojskową

Autor: Ewa Waclawowicz

26 marca 2025

Wojciech Matusik© Wojciech Matusik

[Zobacz więcej zdjęć \(34\)](#)

Ekspozycja przygotowana została z okazji przypadającej w tym roku 130. rocznicy urodzin generała (przyszedł na świat 20 marca 1895 r. w Krakowie). Pokazując całą jego ścieżkę życiową, przedstawia go w dwóch wymiarach: jako człowieka i jako żołnierza.

"Nil" prywatnie

W części poświęconej prywatnemu życiu Emila Fieldorfa zobaczyć można historyczny plan Krakowa z początku XX w. z zaznaczonymi 13 punktami związanymi z bohaterem. Wśród nich znalazły się m.in.: kościół św. Mikołaja, w którym Emil został ochrzczony, trzy szkoły, w których się uczył oraz grób matki

na cmentarzu Rakowickim. Obok umieszczono współczesne fotografie tych miejsc.

W gablocie zaprezentowano osobiste przedmioty należące do gen. „Nila” przekazane do Muzeum Armii Krajowej przez członków jego rodziny, m.in.: szachy, taboret, młynek do kawy, różaniec i krzyż, które przywiózł w 1940 r. z Jerozolimy, a także fotografie, listy do i od żony, zeszyty córki.

W tej części wystawy można również wysłuchać dziesięciominutowego nagrania wspomnień żony generała, Janiny. W zarejestrowanej w latach 70. ub.w. relacji Janina Fieldorf opowiada o nim jako o mężu i ojcu.

Działalność wojskowa

Druga część ekspozycji poświęcona została wojskowemu życiorysowi gen. Emila Fieldorfa. Na samym początku pokazano na mapie bitewny szlak generała z lat 1914–1921. Spośród ponad 30 bitew i potyczek, w jakich wziął udział wybrano te najważniejsze (m.in.: Brzegi, Czarkowy, Wilno, Dyneburg, Żytomierz, Kijów). Zaznaczonym miejscom walk towarzyszą odznaczenia, jakie młody Fieldorf otrzymał za męstwo tam okazane: cztery Krzyże Walecznych i Krzyż Srebrny Virtuti Militari. Obok zaprezentowano dotychczas rzadko pokazywane fotografie Fieldorfa z okresu legionowego.

Druga mapa ukazuje drogę płk. Emila Fieldorfa jako emisariusza rządu i naczelnego wodza z Londynu do kraju w lecie 1940 r. W ten sposób widz wprowadzony zostaje w przestrzeń ekspozycji związaną z II wojną światową. Można tam zobaczyć fragment filmu fabularnego „Generał Nil” w reżyserii Ryszarda Bugajskiego ze znamieną sceną, w której Fieldorf wydaje rozkaz zabicia niemieckiego generała Franza Kutschery. Likwidacja tego hitlerowskiego funkcjonariusza była najgłośniejszą akcją Kierownictwa Dywersji (czyli Kedywu) dowodzonego przez „Nila”.

Na trzech elektronicznych ekranach zwiedzający mogą zapoznać się z informacjami o roli, jaką Fieldorf odgrywał w konspiracji: wysokiego oficera Komendy Głównej Armii Krajowej, szefa Kierownictwa Dywersji oraz twórcy konspiracyjnej organizacji „NIE”. Uwzględniono tam także pierwsze aresztowanie Fieldorfa przez Sowieców w 1945 r. i jego prawie trzyletni pobyt w łagrach.

Ostatnie lata życia

Ostatnia część ekspozycji poświęcona jest losom generała w komunistycznej rzeczywistości w latach 1945–1953, a przede wszystkim jego aresztowaniu przez UB, procesowi i wyrokowi śmierci.

Motywy przewodnim wystawy są cytaty – historyków, członków rodziny, przełożonych oraz samego „Nila” – widoczne w różnych miejscach ekspozycji. Autorką aranżacji jest Sylwia Siudak-Bielecka.

Ekspozycję można oglądać od 25 marca 2025 r. w Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” przy ul. Wita Stwosza 12 w Krakowie. **Wstęp po zakupieniu biletu normalnego w cenie 20 zł.**

Życiorys

Gen. Emil Fieldorf ps. „Nil” (1895–1953) był legionistą, oficerem WP, uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej. W czasie okupacji dowodził Kedywem, potem pełnił funkcję zastępcy Komendanta Głównego AK oraz tworzył organizację konspiracyjną „NIE”. Aresztowany przez komunistyczne władze w 1950 r., został skazany na karę śmierci i stracony trzy lata później. Był najwyższym rangą dowódcą Armii Krajowej zamordowanym po wojnie przez komunistów. Od 2001 r. krakowskie Muzeum AK nosi jego imię.

<https://www.msn.com/pl-pl/wiadomosci/polska/130-rocznica-urodzin-gen-emila-fieldorfa-nila-muzeum-ak-w-krakowie-prezentuje-jego-%C5%BCycie-prywatne-i-dzia%C5%82alno%C5%9B%C4%87-wojskow%C4%85/ar-AA1BImze>